

Jaarverslag

2022

20230331 - DEFINITIEF CONCEPT

Inhoud

Inhoud	1
Inleiding	2
Verslag van de Raad van Toezicht.....	3
Organisatiestructuur.....	3
Raad van Toezicht.....	3
Bestuur	4
Good governance.....	4
Inhoudelijk verslag over 2022	5
Ten slotte.....	5
Verslag van de directeur-bestuurder.....	6
Algemene informatie.....	6
Gegevens.....	6
Ondersteuningsplan.....	6
Actuele ontwikkelingen in 2022.....	6
Visie, missie en ambitie.....	6
Organisatie van het samenwerkingsverband.....	7
Ondersteuningsstructuur	8
Toewijzing ondersteuning.....	9
Beleid met betrekking tot ouders	10
Financiële middelen	10
Kwaliteitszorg.....	11
Ten slotte.....	11
Financieel verslag.....	12
Analyse van het nettoresultaat.....	12
Financiële kengetallen	13
Treasury verslag.....	14
Toekomstperspectieven en continuïteit	15
Algemeen	15
Toekomstige (externe) ontwikkelingen	15
Meerjarenperspectief	16
Risico's en risico-management	18
Ten slotte.....	19

Inleiding

Met dit document heeft u het jaarverslag van de Vereniging Reformatorisch Passend Onderwijs voor Voortgezet Onderwijs in handen. Hiermee wordt verantwoording afgelegd over het jaar 2022.

Het jaar 2022 was voor RefSVO een belangrijk jaar. Na een zorgvuldig voorbereidingstraject van ruim een jaar kwam het nieuwe Ondersteuningsplan tot stand. Dit plan heeft een looptijd van vier jaar en start met cursusjaar 2022-2023. De nadruk in het [OSP RefSVO '22-26](#) ligt op samenwerking. Samenwerking intern binnen de scholen, tussen de RefSVO-scholen en samenwerking met ouders en jongeren. In het jaarverslag wordt hier verder op in gegaan.

Het verslag bestaat uit vier onderdelen:

1. Het verslag van de Raad van Toezicht, waarin verantwoording afgelegd wordt over de wijze waarop invulling is gegeven aan de toezichthoudende taak en de andere verantwoordelijkheden van de Raad.
2. Het verslag van de directeur-bestuurder dat qua opzet gelijk is aan de bestuursrapportages voor de Raad van Toezicht. Dit verslag betreft de inhoudelijke activiteiten die door RefSVO in verslagjaar 2022 zijn uitgevoerd.
3. Het verslag met betrekking tot de verantwoording van de financiën;
4. Het toekomstperspectief en de continuïteitsparagraaf.

Het jaarverslag is opgesteld onder verantwoordelijkheid van de directeur-bestuurder, de heer J. Flier.

Hoogachtend,
Namens de Raad van Toezicht en het bestuur,

J. Flier, directeur-bestuurder RefSVO

Verlag van de Raad van Toezicht

Organisatiestructuur

De Vereniging Reformatorisch Passend Onderwijs voor Voortgezet Onderwijs is opgericht op 1 november 2013. Het Reformatorisch Samenwerkingsverband Passend Onderwijs gaat uit van deze Vereniging en heeft de verkorte naam RefSVO.

Raad van Toezicht

De Vereniging heeft op 31 december 2022 een Raad van Toezicht met de volgende vijf leden:

- Dhr. W. Büdgen (voorzitter)
- Dhr. J.L. van den Heuvel
- Dhr. P.W. Nobel
- Mw. M. Ruitenberg
- Dhr. F. van Winkelen

Het rooster van aftreden van de RvT ziet er als volgt uit:

<i>Naam en jaar van aantreden</i>	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Dhr. P. W. Nobel (2016)	X			X				X	
Dhr. F. van Winkelen (2016)	X				X				X
Dhr. W. Büdgen (2017)		X				X			
Dhr. J.L. van den Heuvel (2022)							X		
Mw. M. Ruitenberg (2022)							X		

Dhr. B.W. de Leeuw was lid van de RvT tot 1 juli 2022. Hij werd opgevolgd door mw. M. Ruitenberg.

De leden van de Raad van Toezicht hadden in 2022 de volgende nevenfuncties:

Dhr. W. Büdgen:

- Voorzitter Raad van Toezicht Driestar-Educatief. Bezoldigd.
- Bestuurslid Smytegeelfonds. Onbezoldigd.
- Bestuurslid Protestants Centrum Godsdienstig Vormingsonderwijs. Onbezoldigd.
- Lid Raad van Advies Stichting De Nieuwe Kans. Onbezoldigd.
- Bestuurslid In de Rechte Straat. Onbezoldigd.

Dhr. J.L. van den Heuvel:

- Wethouder gemeente Bodegraven-Reeuwijk. Bezoldigd.
- Advocaat/eigenaar Van den Heuvel Advocaten. Bezoldigd.
- Lid Raad van Toezicht Stichting Woord en Daad. Onbezoldigd.
- Lid Klachtencommissie De Leliezorggroep. Onbezoldigd.

Dhr. B.W. de Leeuw:

- Algemeen directeur/bestuurder Coöperatie ZWN. Bezoldigd.
- Voorzitter Landelijk Directiebestuur VBSO-scholen. Onbezoldigd.
- Voorzitter Stichting voor Leermiddelenontwikkeling Reformatorisch Onderwijs (SLRO). Onbezoldigd.
- Lid 4 mei comité Alblaserdam. Onbezoldigd.

Dhr. P.W. Nobel:

- Lid Raad van Toezicht Stichting Woord & Daad. Onbezoldigd.
- Voorzitter Raad van Toezicht Stichting Kringloopwinkels Woord & Daad. Onbezoldigd.
- Penningmeester Stichting een Nier voor Jeroen. Onbezoldigd.
- Bestuurslid Stichting Poverty Share Investment. Onbezoldigd.

Mw. M. Ruitenberg

- Directeur-bestuurder Stichting de Vluchtheuvel. Bezoldigd.
- Eigenaar B&B Huize 't Goylaan. Bezoldigd.
- Lid klachtencommissie Onderwijs Ontwikkeling Nederland (OON). Bezoldigd.
- Bestuurslid Reformatorische zakenvereniging VRCL. Onbezoldigd.

Dhr. F. van Winkelen:

- Lid College van Bestuur a.i. Stichting Conexus. Bezoldigd.
- Bestuurder a.i. Berséba. Bezoldigd.
- Partner Wijs met Waarde B.V. Bezoldigd.

De voorzitter ontving een honorarium van € 2.250,- bruto op jaarbasis (incl. btw). De leden ontvingen een honorarium van € 1.500,- bruto op jaarbasis (incl. btw). De leden kunnen gebruikmaken van een reiskostenvergoeding van € 0,28 per km.

Binnen de Raad van Toezicht functioneren twee commissies: de financiële commissie (dhr. P. Nobel en dhr. F. van Winkelen) en de remuneratiecommissie (dhr. W. Būdgen en dhr. B.W. de Leeuw). De eerstgenoemde commissie bespreekt, voorafgaand aan vaststelling door de directeur-bestuurder, onder andere de jaarrekening en de begroting en kan de directeur-bestuurder verder van gevraagd en ongevraagd advies voorzien. De remuneratiecommissie voert onder andere de functionerings-, beoordelings- en voortgangsgesprekken met de directeur-bestuurder en heeft ook de adviserende functie zoals hierboven genoemd. In het jaar 2022 hebben beide commissies genoemde activiteiten uitgevoerd. Met de directeur-bestuurder is een functioneringsgesprek gevoerd en maandelijks heeft de directeur-bestuurder met de voorzitter van de Raad van Toezicht overlegd.

Bestuur

Het bestuur van de vereniging bestaat uit één persoon, de directeur-bestuurder. Deze wordt ondersteund door een parttime beleidsondersteunend medewerker en een parttime secretaresse.

De directeur-bestuurder, dhr. J. Flier, had in het verslagjaar de volgende nevenfuncties:

- Lid Raad van Toezicht RMU. Bezoldigd.
- Interim-manager Calvijnschool Ederveen. Bezoldigd.
- Auditor Reformatorisch Samenwerkingsverband Passend Onderwijs voor Primair Onderwijs (Berséba). Bezoldigd.

De directeur bestuurder heeft geen nevenfunctie met een toezichthoudende rol bij een andere onderwijssector.

Ondersteuningsplanraad

De vereniging heeft een ondersteuningsplanraad (OPR) die bestaat uit acht leden: 3 ouders, 1 leerling en 4 personeelsleden. Zij worden gekozen door de MR-leden van de aangesloten scholen. De OPR is nauw betrokken bij de totstandkoming van het OSP RefSVO '22-26 en heeft hierop instemmingsrecht. Het samenwerkingsverband heeft geen medezeggenschapsraad, omdat er slechts een beperkt aantal personen in dienst is.

De OPR heeft in 2022 4 keer vergaderd, waarvan 2 keer samen met de Raad van Toezicht.

Good governance

De Raad van Toezicht hanteert de Governance Code van het Voortgezet Onderwijs. Er is een duidelijke scheiding aangebracht tussen bestuurlijke en toezichthoudende taken. Alleen de laatste taken vallen onder de verantwoordelijkheid van de Raad van Toezicht.

De Raad van Toezicht functioneert volledig onafhankelijk. Geen van de leden heeft een (bestuurlijke of toezichthoudende) functie binnen één van de aangesloten leden van RefSVO.

De Raad vervult haar werkgeversrol voor de directeur-bestuurder. Naast de advies- en klankbordrol van de Raad is de toezichthoudende rol verder doorontwikkeld. Functionerings-, beoordelings- en voortgangsgesprekken vinden plaats op basis van een vastgestelde gesprekkencyclus. N.a.v. het functioneringsgesprek met de directeur-bestuurder is, na inwinning van advies bij de VGS, besloten de directeur-bestuurder in te schalen in de cao bestuurders funderend onderwijs. Geconstateerd is namelijk dat de nadruk van de functie door de jaren heen meer op de bestuurlijke kant is komen te liggen.

Tevens heeft de Raad van Toezicht vastgelegd op welke wijze zij haar eigen functioneren evalueert. In 2022 heeft deze evaluatie niet plaatsgevonden.

De directeur-bestuurder legt driemaal per jaar verantwoording af aan de Raad van Toezicht door middel van een bestuursrapportage. Er is vastgelegd wanneer over welke thema's gerapporteerd wordt.

De Raad van Toezicht benoemt de externe accountant en houdt toezicht op rechtmatige en doelmatige besteding van de middelen. De accountantscontrole verloopt via het administratiekantoor VGS te Ridderkerk. De VGS ziet hierbij toe op naleving van de richtlijnen die gelden voor de jaarverslaggeving.

In het kader van haar functie als Raad van Toezicht legt de Raad verantwoording af aan de leden van de vereniging en aan de overheid door middel van het verslag van de Raad van Toezicht. Aan de leden van de vereniging doet zij dat tevens op de Algemene Ledenvergaderingen. De relatie tussen bestuur, raad van toezicht en ledenvergadering wordt geregeld in statuten en reglementen.

Inhoudelijk verslag over 2022

In 2022 vergaderde de Raad van Toezicht 4 keer, waarvan 3 keer in aanwezigheid van de directeur-bestuurder, de secretaresse en de beleidsondersteunend medewerker en 2 keer gezamenlijk met de Ondersteuningsplanraad.

De Raad van Toezicht heeft in 2022 haar goedkeuring gegeven aan:

- Het Ondersteuningsplan RefSVO '22-'26;
- De jaarrekening (na advisering en bespreking door de financiële commissie) en het jaarverslag 2021;
- De begroting 2023 en de meerjarenbegroting (na advisering en bespreking door de financiële commissie en de administrateurs van de aangesloten scholen) voor de jaren 2024-2027;
- De inhoud van de bestuursrapportages;

De volgende zaken zijn in 2022 besproken, besloten en/of aan de orde geweest:

- Het functioneren van de directeur-bestuurder en het RefSVO als geheel. De Raad van Toezicht heeft besloten de directeur-bestuurder onder de cao bestuurders funderend onderwijs te laten vallen. Dit na inwinning van advies hierover bij de Vereniging voor Gereformeerd Schoolonderwijs;
- De verantwoording door de scholen van de middelen die ontvangen zijn vanuit RefSVO;
- Actualiteiten rond Passend Onderwijs;
- Het proces om te komen tot het nieuwe Ondersteuningsplan RefSVO '22-'26;
- Het oprichten van een ouder- en jeugdsteunpunt RefSVO.

De Algemene Ledenvergadering is in 2022 tweemaal bij elkaar geroepen, op 31 mei en 18 november. Tijdens deze vergaderingen zijn leden geïnformeerd over en betrokken bij de hierboven genoemde onderwerpen. Waar nodig zijn besluiten genomen of zaken goedgekeurd, waaronder het OSP RefSVO '22-'26, alsmede het jaarverslag en de genoemde begrotingen.

De Raad van Toezicht heeft in 2022 een werkbezoek afgelegd bij scholengroep Driestar-Wartburg, locatie Rotterdam.

De Raad van Toezicht constateert op basis van onder andere de bestuursrapportages in het jaar 2022 dat de aangesloten scholen zich actief inzetten om leerlingen een passende onderwijsplaats, zo nodig in combinatie met ondersteuning, te bieden. Ook in 2022 is het gelukt om vrijwel alle leerlingen vanuit de achterban een plek te bieden op één van de 12 reformatorische V(S)O-scholen.

Tevens concludeert de Raad van Toezicht dat de middelen die RefSVO vanuit de overheid ontvangt, doelmatig worden ingezet. Deze conclusie trekt de Raad onder andere op basis van de kengetallen thuiszitters, plaatsing van leerlingen op het speciaal onderwijs, plaatsing van leerlingen buiten RefSVO en de financiële verantwoording die de scholen afleggen aan RefSVO.

Ten slotte

De toezichthouder heeft vastgesteld dat ook voldaan is aan de overige wet- en regelgeving rondom Passend Onderwijs. Dit heeft hij gedaan op grond van de informatie van de directeur-bestuurder en zijn eigen kennis op het gebied van (Passend) Onderwijs.

Dhr. W. Büdgen,
Voorzitter Raad van Toezicht

Verlag van de directeur-bestuurder

Algemene informatie

Gegevens

De vereniging staat ingeschreven in het register van de Kamer van Koophandel onder nummer 59192569.

Het RSIN-nummer is: 853360571 en het BRIN-nummer is: VO0001.

De statuten en overige relevante informatie over RefSVO zijn te vinden op de website: www.refsvo.nl

Adresgegevens:

Bezoek- en postadres:

Plesmanstraat 72

3905 KZ Veenendaal

info@refsvo.nl

www.refsvo.nl

Ondersteuningsplan

Het ondersteuningsplan RefSVO '22-26 is, na een zorgvuldig voorbereidingsproces, in de ALV van mei 2022 goedgekeurd, na instemming van de OPR en de RvT. Het plan is ingegaan op 1 mei 2022 en loopt tot 1 mei 2026. Het ondersteuningsplan geeft de wijze aan waarop RefSVO de organisatie en de financiering van het passend onderwijs vormgeeft, welke ambities zij heeft en naar welke doelen wordt gestreefd. RefSVO heeft de ambitie ontwikkeling te stimuleren en te faciliteren op drie gebieden, en ziet dat als drie pijlers, die gezamenlijk leiden tot een passende onderwijs-ondersteuning voor leerlingen uit de reformatorische achterban:

- Pijler 1: Leren binnen scholen
- Pijler 2: Leren over schoolgrenzen heen
- Pijler 3: Leren van en met leerlingen en ouders

Tevens beschrijft het op welke wijze RefSVO voldoet aan de wettelijke taken.

In het jaar 2022 hebben we te maken met twee ondersteuningsplannen, OSP'19-'22 en OSP'22-26. In het jaarverslag over 2023 zal verantwoording afgelegd worden op basis van het OSP'22-'26.

Actuele ontwikkelingen in 2022

Lectoraat Herbergzaam Onderwijs

RefSVO participeert met ingang van 2022 in het Lectoraat Herbergzaam Onderwijs. Het lectoraat is een vervolg op het lectoraat Inclusieve klassen en doet vier jaar lang praktijkgericht onderzoek naar actuele vragen en thema's rond passend onderwijs. We zien het als onze pedagogische opdracht om verscheidenheid en verschillen een plek te geven in een cultuur waarin een ieder aanvaard wordt, zich veilig voelt en ontvangt wat nodig is. De school is hierin een oefenruimte voor het leren dragen van verantwoordelijkheid voor de gemeenschap binnen en buiten de school. Het onderzoek van dit lectoraat versterkt het handelen van de (aanstaande) leraar en het onderwijs voor leerlingen met verschillende onderwijsbehoeften.

Generieke korting samenwerkingsverbanden

Minister Wiersma heeft eind 2022 aangekondigd samenwerkingsverbanden generiek te korten in verband met vertraging in het samenwerkingsverband brede plan van aanpak om bovenmatige reserves terug te dringen. Een motie betreffende dit voorstel is door de Tweede Kamer aangenomen. Inmiddels heeft de minister bekendgemaakt om daadwerkelijk over te gaan tot generieke korting. Voor RefSVO heeft dit vooralsnog geen consequenties omdat RefSVO geen bovenmatige reserves heeft. De korting zal gelijktijdig met een gelijk bedrag worden gecompenseerd.

RefSVO neemt deel aan de overleggen en (re)acties die diverse organisaties in dit kader organiseren richting overheid en belanghebbenden.

Visie, missie en ambitie

De visie, missie en ambitie van RefSVO zijn te vinden op de website onder [deze link](#).

Organisatie van het samenwerkingsverband

RefSVO is een landelijk verband, georganiseerd op basis van de reformatorische identiteit van de scholen en bestaat uit de 7 reformatorische scholen voor Voortgezet Onderwijs en de 5 reformatorische scholen voor Voortgezet Speciaal Onderwijs in Nederland. Voor een overzicht van de scholen verwijzen we naar [onze website](#). Op 1 oktober 2022 telde RefSVO 21.644 bekostigde leerlingen. Hiervan zaten 424 (op 1-2-2022) en 413 (op 1-2-2023) leerlingen in het VSO. De prognose van het leerlingenaantal laat een vrij constant beeld zien.

RefSVO heeft 3 personeelsleden in dienst. Een parttime directeur-bestuurder, dhr. J. Flier, voor een WTF van 0,8, een beleidsondersteunend medewerker, mevrouw A.H. van den Bos – Korpershoek, voor een WTF van 0,5 en een parttime secretaresse, mevrouw P. Schuurkamp – Nieuwenhuis voor een WTF van 0,3.

Gezamenlijk heeft het personeel een WTF van 1,6. Met deze personeelsbezetting kan RefSVO op de juiste wijze invulling geven aan haar taken en verantwoordelijkheden.

Daarnaast huurt RefSVO deskundigheid in voor het Loket RefSVO. Dit betreft een voorzitter met expertise op het gebied van Praktijkonderwijs, een orthopedagoog cluster 3 en een orthopedagoog met expertise op gebied van gedrag en gedragsondersteuning. Tevens is een aantal collega's op detacheringsbasis ingehuurd in verband met (de subsidie) hoogbegaafdheid en met het oog op innovatie, ontwikkeling, samenwerking en ondersteuning bij concrete leerling-casussen binnen RefSVO.

Het beleid is er maximaal op ingericht uitkeringen na ontslag te voorkomen. Bij eventueel ontslag van personeel waar bij sprake is van een ontslagvergoeding, zal dit ontslag voorgelegd worden aan de rechter. Dit omdat onderling overeengekomen ontslagvergoedingen niet uit de bekostiging mogen worden betaald. Alleen ontslagvergoedingen die door de rechter zijn bekrachtigd, mogen uit de bekostiging worden voldaan.

In 2022 huurde RefSVO kantoorruimte van De Wilde Verhuur, Veenendaal. Ook huurde RefSVO ruimte van Eleos, locatie Ede, voor het geven van onderwijs aan jongeren op de onderwijsdeeltijdbehandeling de Combi. RefSVO heeft geen verdere verantwoordelijkheden of taken op gebied van onderhoud en huisvesting. In 2022 is de vraag gekomen vanuit de regionale samenwerkingsverbanden Gelderse Vallei, Rijn Gelderse Vallei, Barneveld-Veenendaal en Berséba, regio Midden om gezamenlijk huisvesting te huren in Ede. Hoewel er een grote mate van tevredenheid over de huisvesting is, hebben we besloten op deze vraag in te gaan, voornamelijk vanuit het oogpunt van expertisedeling en samenwerking in de regio. Met ingang van uiterlijk 1 juli 2023 zullen we het pand in Ede betrekken.

Communicatie vindt plaats door middel van de website en periodieke nieuwsbrieven. Ook wordt met regelmaat relevante informatie gedeeld via de mail.

Voor docenten van de RefSVO-scholen is een folder beschikbaar. Hierin is kort omschreven wat de doelstelling van RefSVO is en welke taken en verantwoordelijkheden zij heeft.

Verreweg de meeste kinderen van onze scholen voor Voortgezet (Speciaal) Onderwijs komen van een van de scholen voor reformatorisch Primair (Speciaal) (Basis-)Onderwijs. Op bestuursniveau vond in 2022 enkele malen overleg plaats met de Raad van Bestuur van Berséba. Daarnaast is er in de vier regio's van Berséba geregeld overleg geweest tussen de regiomanagers en de scholen voor voortgezet onderwijs. Rond een aantal regionale actuele ontwikkelingen heeft de directeur-bestuurder van RefSVO overleg gehad met de regiomanagers van Berséba. Ook is er overleg met Berséba geweest in het kader van meer- en hoogbegaafdheid. Dit heeft er in geresulteerd, dat de collega's vanuit de RefSVO-scholen deelnemen aan de regionale expertgroepen meer- en hoogbegaafdheid van Berséba. In 2022 overlegde het Loket RefSVO eenmaal met de zorgmakelaars van Berséba.

De overlegmomenten zorgen er mede voor dat er blijvend gewerkt wordt aan een goede doorgaande lijn in de ontwikkeling van de leerlingen uit de achterban – zeker voor kinderen met extra ondersteuningsbehoeften – en dat eventuele knelpunten snel in beeld zijn en efficiënt aangepakt kunnen worden.

In het jaar 2022 zijn er geen officiële klachten binnengekomen bij RefSVO.

Overleg met gemeenten en jeugdhulp heeft in 2022 regelmatig plaats. Namens RefSVO gebeurt dit door contactpersonen vanuit alle scholen binnen RefSVO. In enkele gevallen schoof de directeur-bestuurder of dhr. E. Bos, namens RefSVO, bij het overleg aan. RefSVO heeft in de contacten die er zijn met de gemeenten een ondersteunende en adviserende rol. Op deze wijze geeft RefSVO invulling aan de ambitie om op school- en bovenschools niveau optimaal af te stemmen met o.a. gemeente en instellingen voor onderwijsondersteuning en jeugdzorg.

Ondersteuningsstructuur

RefSVO heeft haar ondersteuningsstructuur beschreven in het OSP. De scholen binnen RefSVO hebben dit op hun beurt gedaan in of als onderdeel van hun schoolondersteuningsprofiel. Op deze wijze wordt ervoor gezorgd dat vrijwel alle leerlingen een passend aanbod krijgen binnen de scholen en hiermee wordt tegemoet gekomen aan één van de belangrijkste ambities van RefSVO: Elke leerling die zit op een school binnen het samenwerkingsverband krijgt een passend onderwijsaanbod.

Het aantal ingeschreven thuiszitters – leerlingen die ongeoorloofd meer dan 3 maanden meer dan 75% afwezig zijn – is minimaal. In 2022 schommelde dit aantal, net als in de jaren ervoor, rond de 10.

In Dordrecht en in Ede heeft RefSVO een voorziening voor onderwijs-deeltijdbehandeling. RefSVO, De Hoop ggz en Eleos bieden in deze voorzieningen deeltijdbehandeling aan in combinatie met school voor kinderen en jongeren met psychiatrische problemen in een kortdurend, maar intensief traject, waarbij terugkeer naar de school doelstelling is.

Van de geplaatste jongeren kwam in 2019 ruim 30%, in 2020 bijna 40%, in 2021 33% en in 2022 45% uit het reformatorisch VO of MBO. Het deelnamepercentage vanuit de reformatorische achterban ligt over de achterliggende jaren tussen de 30% en 50% en voorziet nog steeds in een behoefte.

Van deze jongeren was verreweg het grootste deel al in beeld via de thuiszittersregistratie.

Mede in het kader van een toegekende subsidieaanvraag meer- en hoogbegaafdheid heeft RefSVO een initiërende rol binnen dit thema. Binnen RefSVO functioneert een stuurgroep begaafdheid. De scholen hebben in een plan van aanpak aangegeven hoe ze in de subsidieperiode (2019-2022), maar ook in de tijd erna, aandacht besteden aan meer- en hoogbegaafdheid. Onder coördinatie vanuit RefSVO zijn in 2022 initiatieven bij elkaar gebracht, parktijken uitgewisseld, knelpunten gedeeld en besproken. Dit is onder andere gedaan door het organiseren van bijeenkomsten voor de expertgroep, waarin alle begaafdheidcoördinatoren van de scholen participeren en door het verspreiden van nieuwsbrieven. Op de website van RefSVO functioneert een platform voor ondersteuning aan en door de scholen. Naast het opzetten en ontwikkelen van voorzieningen wordt ook gewerkt aan professionalisering van collega's. Met al deze activiteiten proberen we RefSVO-breed tot een juist aanbod te komen voor deze doelgroep jongeren, zo (veel) mogelijk geïntegreerd in het totale onderwijs- en ondersteuningsaanbod van de school. De subsidieperiode liep af in 2022, maar de scholen hebben de ruimte gekregen om ontvangen middelen tot 31 juli 2024 in te zetten.

Minister Wiersma heeft in 2022 aangegeven opnieuw extra middelen uit te trekken voor meer- en hoogbegaafdheid. Mede op basis van de evaluatie die RefSVO gedaan heeft m.b.t. de subsidie 2019-2022 ligt het voor de hand dat RefSVO een taak blijft houden op het gebied van begaafdheid. In 2023 zullen hierover voorstellen gedaan en afspraken gemaakt worden.

Het samenwerkingsverband heeft beleidsafspraken gemaakt met de Bartimeüs en Visio, instellingen voor cluster 1 (blinde, slechthorende kinderen) en Auris en Kentalis, instellingen voor cluster 2 (dove, slechthorende kinderen en kinderen met taal-/spraakproblemen). Daardoor kunnen lichte en medium-arrangementen cluster 1 en 2 op de scholen van het samenwerkingsverband worden gerealiseerd.

Jaarlijks vindt een afstemmingsoverleg plaats met Auris en Kentalis. In 2022 is dit twee keer gebeurd. Tot 1 januari 2023 hadden de reformatorische samenwerkingsverbanden een bijzondere plaats binnen cluster-2. Tot die datum zijn in incidentele gevallen middelen overgedragen aan de individuele scholen. Per 1 januari 2023 kunnen de scholen terugvallen op de cluster-2-instellingen voor het inschakelen van expertise en professionalisering.

In 2022 is RefSVO in samenwerking met het Hoornbeek College een pilot 'Drop-in voor drop-outs' gestart. Leerlingen die helemaal vastlopen in het VO, kunnen aangemeld worden voor dit traject. Het grootste deel van de week lopen de jongeren stage of werken ze. Minimaal één dag in de week gaan ze naar school. Tijdens de pilotfase zijn geen criteria gesteld voor plaatsing. 16 leerlingen, afkomstig uit 3 RefSVO-scholen, namen deel aan de pilot. 2 Hoorbeeklocaties, Amersfoort en Rotterdam, zijn betrokken. In 2023 zal de pilot geëvalueerd worden en zal besloten worden over het vervolg.

Geconcludeerd kan worden dat de ondersteuningsstructuur adequaat is, waarbij opgemerkt wordt, dat de scholen, op basis van structurele evaluatie(s), voortdurend doorontwikkelen op dit gebied. Nieuwe voorzieningen worden opgezet en bestaande voorzieningen aangepast of uitgebouwd. Er wordt aantoonbaar blijvend aandacht besteed aan de ambitie om binnen RefSVO te werken vanuit en met een adequate ondersteuningsstructuur.

Toewijzing ondersteuning

Alle scholen hebben het proces om te komen tot toewijzing van ondersteuning intern omschreven in een zorgdocument. Deze processen zijn helder omschreven en bieden voldoende vertrouwen om te concluderen dat ondersteuningstoewijzing op een gestructureerde wijze plaatsvindt.

In incidentele gevallen, bij zeer complexe ondersteuningsvraagstukken, vond verwijzing buiten RefSVO plaats.

Het Loket van RefSVO geeft toelaatbaarheidsverklaringen (TLV's) af voor leerlingen die voor hun ontwikkeling aangewezen zijn op het voortgezet speciaal onderwijs (vso) en het Praktijkonderwijs (pro). Deze TLV's worden afgegeven op basis van een advies van het Loket RefSVO. Bij het afgeven van de toelaatbaarheidsverklaringen maakt het Loket RefSVO gebruik van de hiervoor opgestelde criteria.

In 2022 vergaderde het Loket RefSVO 11 maal en zijn 257 toelaatbaarheidsverklaringen afgegeven. Dit betreft 225 nieuwe TLV's en 32 verlengingen. In onderstaande tabel is te zien om welk type TLV's het gaat:

	TO-TAAL	GP	CLUSTER 3					PRO
		Type GP Gedragsproblematiek	Type LZ Langdurig ziek	Type LG Lichamelijk gehandicapt	Type ZML Zeer moeilijk lerend	Type EMB Ernstig meer-voudig beperkt	Totaal cl.3	Type pro Praktijkonderwijs
2016	225	54	2	6	27	20	55	116
2017	258	70	2	0	41	15	58	130
2018	276	63	2	2	49	24	77	136
2019	257	75	0	3	29	26	58	124
2020	261	67	1	2	38	27	68	126
2021	292	63	0	2	52	28	82	147
2022	257	60	0	1	38	24	63	134

Het aantal TLV-aanvragen voor leerlingen met ondersteuningsbehoefte op het gebied van gedrag steeg in 2019 aanzienlijk. Vanaf 2020 daalt dit aantal. Diverse signalen wijzen erop, dat de problematiek rond gedrag echter toeneemt. Het betekent dat de reguliere scholen deze leerlingen langer vast lijken te houden. Het lijkt erop, dat scholen minder snel een verwijzing naar het VSO doen.

Opvallend is de stijging van het aantal vso-cluster 3 leerlingen in 2018, een gelijke daling in 2019 en weer een stijging in 2020. De stijging in 2021 is (opnieuw) aanzienlijk, alsook de daling in 2022. Er is geen duidelijk aanwijsbare oorzaak van deze schommeling.

De 60 TLV's voor GP in 2022 betreffen 41 nieuwe TLV's en 19 verlengingen. De 41 nieuwe TLV's zijn aangevraagd door de volgende VO- scholen:

		Calvijn College	Driestar College	Gomarus SG	Jac. Fruytier SG	Pieter Zandt SG	Van Lodenstein College	Wartburg College
2016	Aantal (60)	7	6	0	20	4	17	6
60	Percentage van totaal lln.	0,22%	0,15%	0%	0,79%	0,13%	0,42%	0,15%
2017	Aantal (70)	10	13	1	24	0	15	7
70	Percentage van totaal lln.	0,32%	0,33%	0,06%	0,96%	0%	0,38%	0,18%
2018	Aantal (63)	10	7	1	32	5	2	6
63	Percentage van totaal lln.	0,32%	0,18%	0,06%	1,3%	0,18%	0,05%	0,16%
2019	Aantal (67)	8	15	2	24	4	10	4
67	Percentage van totaal lln.	0,25%	0,38%	0,11%	0,98%	0,14%	0,26%	0,11%
2020	Aantal (46)	3	2	1	21	1	16	2
46	Percentage van totaal lln.	0,10%	0,05%	0,06%	0,84%	0,04%	0,41%	0,06%
2021	Aantal (51)	3	3	1	20	0	22	2
51	Percentage van totaal lln.	0,10%	0,08%	0,06%	0,81%	0%	0,57%	0,06%
2022	Aantal (51)	3	0	4	21	2	8	3
41	Percentage van totaal lln.	0,10%	0%	0,22%	0,85%	0,07%	0,21%	0,08%

Afgegeven **nieuw** afgegeven TLV's cluster 3 en 4 voor verzilvering binnen of buiten RefSVO:

	GP verzilvering binnen RefSVO	Cluster 3 verzilvering binnen RefSVO	GP verzilvering buiten RefSVO	Cluster 3 verzilvering buiten RefSVO	Totaal verzilvering buiten RefSVO
2016	39	116	21	8	29
2017	38	53	32	3	35
2018	35	71	28	6	34
2019	33	54	34	4	38
2020	34	66	12	2	14
2021	41	57	10	1	11
2022	24	49	17	4	21

Het aantal verzilverde TLV's buiten RefSVO daalde in 2020 en 2021. In 2022 is weer een behoorlijke stijging te zien. Eerder concludeerden we dat het aantal aanvragen daalt en dat de scholen onze leerlingen langer weten te bedienen. Echter als er een TLV aangevraagd wordt, is dit vaker voor plaatsing buiten RefSVO.

De ambitie van RefSVO is om in principe geen uitstroom naar buiten RefSVO te laten plaatsvinden. Hoewel er incidenteel verwijzing naar buiten RefSVO plaatsvindt, kunnen we concluderen dat de scholen vrijwel maximaal inzetten op het binnen RefSVO houden van de leerlingen.

Beleid met betrekking tot ouders

Ouderbetrokkenheid is van groot belang bij het afstemmen van het ondersteuningsaanbod op de behoeften van de leerlingen. Scholen hebben hier in grote mate een eigen verantwoordelijkheid. RefSVO kan hierin ondersteunend zijn, op zowel verzoek van de scholen als van de ouders.

Alle SWV'en hebben de opdracht gekregen een ouder- en jeugdsteunpunt passend onderwijs op te richten. Het steunpunt bestaat uit drie pijlers: 'informerend', 'signaleren' en 'ondersteunen'. De eerste pijler is operationeel vanaf 1 augustus 2022. Voor pijler 2 en 3 zijn in 2022 voorbereidingen getroffen. Met het inrichten van het ouder- en jeugdsteunpunt verwachten we dat we beter inzicht krijgen in hoe ouders en jongeren aankijken tegen passend onderwijs en hoe we ze, op basis van deze input, nog beter kunnen ondersteunen.

Ouders zijn vertegenwoordigd in de ondersteuningsplanraad van RefSVO. De OPR heeft in 2022 4 vergaderingen belegd. Tijdens twee van deze vergaderingen is de Raad van Toezicht aanwezig geweest. Drie van de vier vergaderingen zijn gehouden in aanwezigheid van de directeur-bestuurder. De OPR heeft zich verantwoord over haar werkzaamheden 2022 in het jaarverslag van de OPR. Dit jaarverslag is geplaatst op de website van RefSVO. De ondersteuningsplanraad heeft haar taken en verantwoordelijkheden in 2022 op professionele manier uitgevoerd, in goede en constructieve samenwerking met de directeur-bestuurder.

Financiële middelen

Het samenwerkingsverband ontvangt bekostiging van het Ministerie. Een groot deel van deze middelen wordt in de basis toegekend op grond van de leerlingaantallen en komt ter beschikking aan de scholen om samen met de lumpsumbekostiging van de scholen de basisondersteuning en de extra ondersteuning te realiseren. Met betrekking tot de verdeling van de middelen zijn afspraken gemaakt. Deze zijn opgenomen in het ondersteuningsplan.

Alle scholen hebben in 2022 verantwoording afgelegd over de ontvangen middelen in 2021 volgens het hiervoor opgesteld format. De middelen zijn gebruikt om leerlingen met extra ondersteuning op het gebied van gedrag de nodige begeleiding te geven. Daarnaast zijn de middelen ingezet voor jongeren met een lichamelijke beperking, met ondersteuningsbehoefte op het gebied van meer- en hoogbegaafdheid en voor nascholing van personeel op het gebied van genoemde ondersteuningsvoorzieningen.

De verantwoording geeft een heldere inzage in de besteding van de middelen. Daarnaast wijzen kengetallen (verwijzingen naar buiten RefSVO, thuiszitters, oudertevredenheid) op een passend ondersteuningsaanbod. Samenvattend kan geconcludeerd worden dat de scholen de verkregen zorgmiddelen doelmatig inzetten.

In 2022 kregen de scholen voor het eerst de lwoo-middelen via RefSVO uitgekeerd. Begin 2023 zal hierover verantwoording worden afgelegd.

Kwaliteitszorg

Als uitgangspunt voor kwaliteitszorg neemt RefSVO haar eigen ambities en de indicatoren uit het Toezichtkader (TZK) van de Inspectie. In de achterliggende jaren zijn alle ambities en indicatoren onderwerp van onderzoek en gesprek geweest tijdens de kwaliteitsbezoeken. Begin 2021 is de kwaliteitsronde van 2019 afgesloten. De vertraging had te maken met beperkte bezoekmogelijkheden in de Corona-periode.

In 2022 is een start gemaakt met de nieuwe cyclus kwaliteitsbezoeken. Het OSP'22-'26 is hierin leidend. De verwachting is, dat de bezoeken in mei 2023 zijn afgerond en dat de kwaliteitsrapportage verschijnt.

Ten slotte

We hebben als RefSVO een mooie en belangrijke opdracht, die zich eenvoudig laat samenvatten: Elke reformato-
rische jongere in de vo-leeftijd een passende onderwijs- en, indien nodig, ondersteuningsplek bieden.

We mogen concluderen dat steeds meer leerlingen de ondersteuning krijgen die ze ook nodig hebben en dat dit lukt binnen de eigen scholen, veelal met hulp. Soms wordt deze hulp intern geboden, soms wordt externe expertise ingeschakeld.

Het aantal verwijzingen naar het speciaal onderwijs daalde opnieuw in 2022. Helaas steeg het aantal verwijzingen naar buiten RefSVO wel. We moeten concluderen dat het om incidentele gevallen gaat, waarbij alle mogelijke inzet gedaan is, maar waarbij het aanbod toch niet passend was.

Scholen zijn voortdurend bezig met het vaststellen, evalueren, aanpassen en aanvullen van hun ondersteuningsaanbod. Er is nog meer een beweging gaande van het dichtbij brengen van de ondersteuning bij het reguliere proces.

Ondersteuning op het grensvlak van onderwijs en jeugdzorg is een thema dat actief geagendeerd moet en blijft worden. Tijdige en structurele samenwerking tussen school en gemeente is hierbij van groot belang. We benadrukken dit in ons OSP.

De problematiek die we zien bij leerlingen, wordt niet kleiner oftewel: de uitdaging wordt groter. Er komt veel op jongeren af, waarbij begeleiding noodzakelijk is. Dat zien we en daar willen we zo goed mogelijk op inspelen. Scholen vragen hiervoor ondersteuning bij RefSVO. We hopen in 2023 een congres te organiseren waarop we in gezamenlijkheid deze thematiek overdenken en oplossingsrichtingen bedenken.

De samenwerking tussen de RefSVO-scholen heeft in 2022 opnieuw veel aandacht gekregen. Het is een concreet onderwerp geworden in het OSP van de komende jaren. We merken dat we in een grote mate elkaar positief kunnen beïnvloeden door expertise met elkaar te delen. We zijn blij en dankbaar dat we een grote inzet en veel enthousiasme bij collega's bemerken. Samen gaan we voor hetzelfde belang: dat van de leerling!

Financieel verslag

Deze financiële paragraaf bevat een analyse van de relatie tussen het gevoerde beleid en de staat van baten en lasten. Ook is een analyse opgenomen van de afzonderlijke posten en de kengetallen.

De voorgeschreven presentatie van de cijfers in de jaarrekening biedt weinig inzicht in de beleidsmatige uitwerking van het ondersteuningsplan naar de financiële consequenties. Daarom wordt voor de interne beleidscyclus gewerkt met een programmabegroting. Hiermee kan een directe relatie worden gelegd tussen beleid en financiën, zodat de meerjarenbegroting logisch voortvloeit uit het ondersteuningsplan. De vertaling van de cijfers in de jaarrekening geeft het volgende beeld:

Analyse van het nettoresultaat

	begroting	realisatie	verschil
Baten			
Rijksbijdragen	26.034.827	28.943.058	2.908.231
Overige overheidsbijdragen	0	126.378	126.378
Overige baten	258.378	108.000	-150.378
Totale baten	26.293.205	29.177.436	2.884.231
Lasten			
Afdracht Iwoo	0	0	0
Afdracht pro	2.427.556	2.579.873	-152.317
Afdracht vso	6.480.907	7.274.419	-793.512
pr.1: Zorgbudget vo	16.766.164	18.862.704	-2.096.540
pr.2: OPDC Ede	132.000	144.967	-12.967
pr.3: Loket	60.000	59.986	14
pr.4: Ontwikkeling en innovatie	180.378	189.138	-8.760
pr.5: Bestuur en organisatie	246.200	250.979	-4.779
Totale lasten	26.293.205	29.362.066	-3.068.861
Resultaat	0	-184.630	-184.630

Het resultaat in het verslagjaar is circa - € 185.000. In de begroting is rekening gehouden met een nulresultaat. Het verschil wordt voornamelijk veroorzaakt door de extra uitbetaling aan de scholen als gevolg van het resultaat 2021 (€ 170.016). Deze extra uitkering is gedaan om het vermogen terug te brengen naar het niveau van de benodigde risicobuffer.

De bekostigingsstarieven zijn in 2023 fors gestegen. In de definitieve bekostigingsstarieven (personele component) die op 30 augustus 2022 zijn gepubliceerd, leiden de volgende elementen tot een structurele stijging:

- Een forse structurele indexering als gevolg van het dichtens van de loonkloof po-vo en de loonbijstelling in 2022 (cao ingaande 1 juli 2022). Deze stijging is ook zichtbaar in de hogere bekostigingsstarieven voor pro en vso.
- Structurele verhoging voor btw compensatie (€ 12,77 per leerling, totaal ca. € 288.000).

Daarnaast is er sprake van enkele incidentele componenten. Het gaat om de volgende bedragen:

- Een deel van de stijging heeft nog betrekking op 2021 (€ 565.000).
- Eenmalige vergoeding van € 6,36 per leerling voor de inrichting van een ouder- en jeugdsteunpunt (totaal 137.000, onvoorzien).
- Het bekostigingsstarief voor zware ondersteuning is voor twee schooljaren (2021/2022 en 2022/2023) verhoogd in het kader van het NPO, om leerlingen te kunnen bekostigen die door corona mogelijk langer in het vso verblijven. Met het eerste schooljaar was in de begroting al rekening gehouden, met het lopende schooljaar nog niet. Totaal bedrag 2022: ca. € 385.000 (deels voorzien).
- Om dezelfde reden is ook voor pro een extra rijksbijdrage toegekend, in twee aparte beschikkingen. In totaal gaat het hier om € 112.000 (deels voorzien, loopt door tot en met juli 2023).

De uitkering in het kader van het Zorgbudget VO (programma 1) is hoger dan begroot. De indexering van de bekostiging is grotendeels ten goede gekomen aan de scholen. Daarnaast is in 2022 een extra uitkering gedaan vanwege het positieve resultaat 2021.

De lasten OPDC Ede (De Combi, programma 2) zijn hoger dan begroot, door de hogere salarislasten. De bijdragen vanuit de scholen zijn lager dan begroot. Hierdoor is er geen sprake van volledige dekking van de kosten. Dit heeft te maken met het achterblijven van het aantal aanmelding in verband met Corona. Hoewel het gebruikelijk is, dat het leerlingenaantal van het OPDC een grillig verloop vertoont, is de verwachting dat de Combi gezond blijft draaien.

Voor een verdere inhoudelijke toelichting wordt verwezen naar de voorgaande hoofdstukken.

Het resultaat wordt geheel ten laste gebracht van de algemene reserve.

Financiële kengetallen

De financiële kengetallen worden conform de regelgeving gepresenteerd. Wat echter nog ontbreekt is een gevalideerd referentiekader voor samenwerkingsverbanden passend onderwijs. De kengetallen kunnen dus nog niet worden afgezet tegen vastgestelde normen. Hierop is één uitzondering, namelijk de genormeerde omvang van het vermogen (derde kengetal). Hierop wordt in de continuïteitsparagraaf nader ingegaan.

Kengetallen	2022	2021	Berekening	Definitie
Rentabiliteit	-0,63%	-0,39%	exploitatieresultaat uit gewone bedrijfsvoering / baten	Zicht op het rendement. Geeft aan of er sprake is van een positief dan wel negatief bedrijfsresultaat.
Weerstandvermogen	0,86%	1,65%	(eigen vermogen +/- vaste activa) / rijksbijdrage	Graadmeter voor de mate waarin een bestuur zich een tekort in de exploitatie kan permitteren in relatie tot de opgebouwde reserves.
Omvang vermogen	0,9%	1,7%	eigen vermogen / totale baten	De signaleringswaarde voor mogelijk bovenmatig eigen vermogen is bepaald op 3,5% van de totale baten.
Liquiditeit	2,41	6,66	(kortlopende vorderingen + liquide middelen) / kortlopende schulden	De "current ratio" illustreert het vermogen van een organisatie om crediteuren tijdig (op korte termijn) te kunnen betalen.
Solvabiliteit	0,59	0,85	eigen vermogen / totaal vermogen	Graadmeter voor de financiële onafhankelijkheid van een organisatie. Geeft aan of de organisatie aan haar financiële verplichtingen kan voldoen.

Aangezien er bij het samenwerkingsverband nagenoeg geen sprake is van vaste activa en er geen vreemd vermogen wordt aangetrokken, leidt het negatieve resultaat tot een lager eigen vermogen en een lager saldo liquide middelen (+ vorderingen – schulden). Dit betekent dat ook de kengetallen die betrekking hebben op het vermogen dalen.

Het samenwerkingsverband is in staat om zowel lopende verplichtingen als mogelijke tegenvallers op te vangen.

Treasury verslag

In 2022 hebben geen beleggingen plaatsgevonden in risicodragend kapitaal. Er hebben zich in het verslagjaar geen liquiditeitsproblemen voorgedaan.

Bij het selecteren van een bank voor het onderbrengen van de spaartegoeden wordt door het bestuur gelet op de credit rating van de betreffende bank, conform de Regeling beleggen, belenen en derivaten OCW 2016 en met het oog op het zoveel als mogelijk waarborgen van een goed beheer van deze tegoeden. Om dit te waarborgen heeft het bestuur een treasurystatuut opgesteld, waarin afspraken zijn vastgelegd inzake de wijze waarop wordt omgegaan met de regeling beleggen en belenen. Daarnaast is in dit statuut opgenomen wie welke verantwoordelijkheden op dit terrein heeft.

Toekomstperspectieven en continuïteit

Algemeen

Het jaar 2022 ligt achter ons. Deels werd dit jaar nog gekenmerkt door Corona. Met dankbaarheid constateren we dat allerlei beperkende maatregelen tot het verleden behoren. Dit betekent niet dat gevolgen van de crisis niet meer merkbaar zijn. Die komen juist nu meer openbaar. Dit zorgt ervoor dat onze opdracht onverminderd voort zal gaan in het jaar 2023. Onze doelstelling blijft onveranderd: alle reformatorische jongeren het juiste onderwijs en de daarbij behorende ondersteuning bieden. We willen voorkomen dat jongeren, zeker in de leeftijdsfase waarin ze zitten, thuiszitten en hierdoor sociale contacten missen en het onderwijs niet optimaal kunnen ontvangen. Na Corona is dit een extra risico. We willen bewerkstelligen dat al onze leerlingen passende ondersteuning krijgen. Daar zetten we ons voor in en daar zoeken we elkaar voor op.

Toekomstige (externe) ontwikkelingen

Ontwikkelingen binnen het onderwijs zijn blijvend onderwerp in het nieuws. We voelen ons genooddaakt om blijvend te laten zien waar we voor staan en waar we voor gaan. We willen dat in de toekomst in gezamenlijkheid blijven doen met organisatie waar we ons aan verbonden voelen. Berséba, de VGS, de Samenwerking Christelijke Jeugdzorg, Driestar-Educatief, etc. Het voortbestaan van RefSVO is mede afhankelijk van de kwaliteit die we in gezamenlijkheid leveren.

De huidige minister van Onderwijs zit strak op onder andere het functioneren van de samenwerkingsverbanden. In bepaalde voornemens van de minister missen we een stukje vertrouwen en bemerken we een eigenstandige koers, die niet optimaal afgestemd wordt met het werkveld. Dit betekent dat we alert moeten zijn op voorgenomen ontwikkelingen, ons geluid hierbij duidelijk moeten laten horen en moeten anticiperen op veranderingen. Ook dit doen we gezamenlijk met de ons bekende organisaties.

In 2023 zal verder invulling gegeven worden aan de ambities en streefbeelden zoals geformuleerd in het OSP'22-'26. Samenwerking schoolintern, samenwerking tussen scholen en samenwerking met ouders en jongeren zijn de pijlers waarop we ons aanbod bouwen.

In 2023 zal RefSVO verhuizen van de Plesmanstraat 72 in Veenendaal naar de Copernicuslaan 30 in Ede. Samen met SWV Berséba, regio midden en de regionale SWV'en van Barneveld, Veenendaal en Ede wordt één gebouw betrokken. De verwachting is dat een nauwere samenwerking met genoemde SWV'en de ondersteuning aan onze leerlingen uiteindelijk ten goede komt.

De in dit verslag genoemde expertgroep heeft een belangrijke taak in het ondersteunen van elkaar, maar inmiddels ook in het aanschuiven bij elkaar tijdens overleggen. We zagen hierin een mooie ontwikkeling, maar willen deze groep nog uitbouwen met aanvullende expertise. Dit zorgt voor verdere optimalisatie van de rol en functie van RefSVO.

We merken dat de behoefte van de scholen aan inhoudelijke ondersteuning vanuit RefSVO als meerwaarde wordt gezien en steeds groter wordt. In het OSP'22-'26 is in de streefbeelden rekening gehouden met deze tendens.

Met ingang van 2023 verandert de manier van bekostigen van het samenwerkingsverband. De meerjarenbegroting is opgesteld volgens de nieuwe systematiek. Vanaf 2023 gaan de volgende zaken veranderen:

- Er is geen sprake meer van schooljaarbekostiging, alle bekostiging gaat op kalenderjaar.
- De teldatum voor het vso wordt 1 februari (was 1 oktober). De teldatum voor de leerlingen vo en pro blijft 1 oktober. Dit betekent dat de leerlingaantallen op 1 februari 2022 (vso) en 1 oktober 2022 (vo en pro) bepalend zijn voor de bekostiging in kalenderjaar 2023.
- De regeling voor tussentijdse groei vso komt te vervallen. In plaats hiervan heeft RefSVO een passage in het ondersteuningsplan opgenomen waarin is vastgelegd wat de handelwijze is bij meer dan gemiddelde groei.

De nieuwe bekostigingsgrondslag voor lwoo en pro is op zijn vroegst van toepassing vanaf 1 januari 2026. In de meerjarenbegroting is hier daarom nog geen rekening mee gehouden.

Meerjarenperspectief

De meerjarenbegroting wordt gebaseerd op het Ondersteuningsplan. Jaarlijks wordt deze meerjarenbegroting herijkt en wordt de eerste jaarschijf uitgewerkt als jaarbegroting.

In de meerjarenbegroting 2023-2026 zijn, naast de beleidsmatige uitgangspunten die eerder in dit jaarverslag zijn benoemd, de volgende kwantitatieve uitgangspunten toegepast:

- De ontwikkeling van het leerlingaantal is gemiddeld min of meer stabiel, gebaseerd op de prognoses van de scholen.
- Met ingang van 2021 is gekozen voor opting out lwoo. Sinds 1 oktober 2021 worden er geen aanwijzingen lwoo meer geregistreerd.
- RefSVO heeft een stabiel deelnamepercentage van ruim 2,3%.
- Er is een lichte daling van het aantal leerlingen vso, naar het eerdere deelnamepercentage van rond de 1,95%. De recente lichte stijging wordt aangemerkt als incidenteel.

De uitgangspunten leiden tot de volgende effecten op leerlingaantallen en deelnamepercentages:

	1-10-2021	1-10-2022	1-10-2023	1-10-2024	1-10-2025	1-10-2026
Leerlingen vo						
leerlingen vo overig	21.076	21.161	21.186	21.150	21.128	21.121
leerlingen lwoo	0	0	0	0	0	0
leerlingen pro	485	493	509	508	515	505
Totaal leerlingen vo	21.561	21.654	21.695	21.658	21.643	21.626
	1-10-2021	1-2-2022	1-2-2023	1-2-2024	1-2-2025	1-2-2026
Leerlingen vso						
categorie 1 (laag)	338	331	331	331	331	331
categorie 2 (midden)	3	3	3	3	3	3
categorie 3 (hoog)	92	90	90	90	90	90
Totaal leerlingen vso	433	424	424	424	424	424
Deelnamepercentages						
pro	2,25%	2,28%	2,35%	2,35%	2,38%	2,34%
vso	2,01%	1,96%	1,95%	1,96%	1,96%	1,96%

De leerlingaantallen 1 februari 2022 (VSO) en 1 oktober 2022 (VO) die in dit overzicht zijn opgenomen, zijn de geprognoseerde leerlingaantallen. De aantallen in de eerste bekostigingsbeschikkingen wijken hier licht van af.

Het samenwerkingsverband heeft ultimo 2022 1,60 fte eigen personeel in dienst. De komende jaren wordt een benodigde formatie van 1,60 fte begroot.

	2022 (R)	2023	2024	2025	2026
Directie	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
Beleidsondersteuning	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50
Managementondersteuning	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30
Totaal personeel	1,60	1,60	1,60	1,60	1,60

Met de personele ruimte die er is, kan geconcludeerd worden dat we onze visie en ambitie voldoende kunnen waarmaken. Zowel scholen als ouders benaderen RefSVO frequenter dan voorheen. We kunnen onze verantwoordelijkheid voldoende nemen, maar sluiten niet uit dat uitbreiding van FTE noodzakelijk wordt.

In het kader van meer samenwerking tussen de scholen en het inzetten van expertise van en voor elkaar, is in 2021 een vorm van collegiale ondersteuning opgezet. De verwachting is, dat dit meer kosten voor inzet van externe expertise met zich mee gaat brengen.

Gezien de beperkte personeelsomvang is op de balans geen voorziening uitkering jubilea opgenomen. Is een uitkering aan de orde, dan wordt dit gedaan vanuit de exploitatie.

De goedgekeurde meerjarenbegroting geeft het volgende beeld:

Meerjarenbegroting	2022 (R)	2023	2024	2025	2026
Baten					
Rijksbijdragen	28.943.058	28.416.841	28.243.071	28.194.904	28.175.377
Overige overheidsbijdragen	126.378	0	0	0	0
Overige baten	108.000	162.000	162.500	167.500	167.500
Totale baten	29.177.436	28.578.841	28.405.571	28.362.404	28.342.877
Lasten					
Afdracht Iwo	0	0	0	0	0
Afdracht pro	2.579.873	2.557.497	2.640.499	2.635.311	2.671.624
Afdracht vso	7.274.419	6.963.578	6.963.578	6.963.578	6.963.578
pr.1: Zorgbudget vo	18.862.704	18.488.066	18.279.295	18.230.315	18.171.975
pr.2: OPDC Ede	144.967	162.000	162.500	167.500	167.500
pr.3: Loket	59.986	66.000	66.500	67.500	67.500
pr.4: Ontwikkeling en innovatie	189.138	87.500	40.500	40.500	40.500
pr.5: Bestuur en organisatie	250.979	254.200	252.700	257.700	260.200
Totale lasten	29.362.066	28.578.840	28.405.571	28.362.404	28.342.877
Resultaat	-184.630	0	0	0	0

Naast de genoemde uitgangspunten en de toelichting in de financiële paragraaf is aanvullend nog een opmerking te maken. Door het bijzondere karakter van RefSVO (niet regionaal maar op basis van identiteit landelijk verspreid) worden de ondersteuningsmiddelen per school ingezet naar de behoefte aldaar. Om die reden worden zoveel mogelijk middelen aan de scholen uitgekeerd, na aftrek van de verplichte afdrachten en enkele centrale budgetten. De begroting dient jaarlijks op nul te sluiten, de middelen die aan de scholen worden uitgekeerd zijn zichtbaar in programma 1 (Zorgbudget vo).

We blijven uitgaan van een kostendekkende exploitatie van OPDC De Combi in Ede.

Bovenstaand overzicht is opgesteld volgens de interne begrotingssystematiek, omdat op deze manier de relatie tussen beleid en financiën inzichtelijk wordt gemaakt. Vertaald naar de indeling conform de Regeling Jaarverslaggeving ontstaat het volgende beeld:

Meerjarenbegroting RJO	2022 (R)	2023	2024	2025	2026
Baten					
Rijksbijdragen	29.069.436	28.416.841	28.243.071	28.194.904	28.175.377
Overige overheidsbijdragen		162.000	162.500	167.500	167.500
Overige baten	108.000	0	0	0	0
Totale baten	29.177.436	28.578.841	28.405.571	28.362.404	28.342.877
Lasten					
Personele lasten	387.164	410.500	372.000	382.500	385.000
Afschrijvingen	2.534	2.700	2.700	2.700	2.700
Huisvestingslasten	21.789	26.500	27.000	27.500	27.500
Overige instellingslasten	111.846	130.000	120.500	120.500	120.500
Doorbetalingen aan schoolbesturen	28.832.538	28.009.140	27.883.371	27.829.204	27.807.177
Totale lasten	29.355.870	28.578.840	28.405.571	28.362.404	28.342.877
Financiële baten en lasten	-6.196	0	0	0	0
Resultaat	-184.630	0	-0	0	0

Dit leidt tot de volgende meerjarenbalans:

Meerjarenbalans	2022 (R)	2023	2024	2025	2026
Activa					
Materiële vaste activa	7.713	7.713	7.713	7.713	7.713
Vorderingen	54.021	54.021	54.021	54.021	54.021
Liquide middelen	375.295	375.295	375.295	375.294	375.294
Totaal activa	437.028	437.029	437.029	437.028	437.028
Passiva					
Eigen vermogen	258.632	258.632	258.632	258.632	258.632
Kortlopende schulden	178.396	178.396	178.396	178.396	178.396
Totaal passiva	437.028	437.028	437.028	437.028	437.028

Bovenstaande balans betreft een doorrekening van de balans ultimo 2022 en de begroting. Daarbij is rekening gehouden met het te verwachten resultaat, waarbij het samenwerkingsverband streeft naar een minimale omvang van de bufferreserve van € 250.000. Deze wordt in de paragraaf 'risico's' toegelicht. Het werkelijke eigen vermogen is € 259.000. Het is ruim onder de signaleringswaarde voor mogelijk bovenmatig eigen vermogen die het ministerie hanteert (3,5% van de totale baten = ruim € 1 miljoen).

De kortlopende schulden/vorderingen zijn meerjarig gelijk gehouden. Het resultaat en de liquide middelen lopen grofweg gelijk met elkaar op. RefSVO heeft nagenoeg geen vaste activa en vanwege die reden ook geen specifiek investeringsbeleid. Als gevolg van deze punten, gecombineerd met een structurele nulbegroting is de balansprojectie voor de begrotingsperiode jaarlijks hetzelfde.

Het eigen vermogen bestaat sinds ultimo 2022 alleen nog uit de algemene reserve.

Ten opzichte van 2021 zijn de kortlopende schulden met € 100.000 toegenomen, door een hogere crediteurenpositie. De vorderingen zijn lager omdat er minder vooruitbetaalde kosten zijn. Aangezien er nauwelijks sprake is van vaste activa is de mutatie in de liquiditeitspositie het gevolg van het exploitatieresultaat en de mutaties in kortlopende schulden en vorderingen.

De scholen leggen jaarlijks verantwoording af over de vanuit RefSVO verkregen middelen. Over deze verantwoording wordt gerapporteerd aan de Raad van Toezicht en de Algemene Ledenvergadering. Eventuele acties die hieruit voortvloeien worden door de scholen opgepakt. In het verslag van de bestuurder wordt hier inhoudelijk op ingegaan.

Risico's en risico-management

Binnen RefSVO wordt specifiek aandacht besteed aan risico's. Er is een risicoanalyse opgesteld waarin een overzicht is opgenomen van de risico's die betrekking hebben op RefSVO. Per risico is de kans van optreden van het risico en de mate van impact die optreden van het risico met zich meebrengt opgenomen. Tevens is aangegeven welke (eventueel financiële) beheersmaatregelen zijn of worden genomen om het risico af te dekken. Vanuit de Vereniging Gereformeerd Schoolonderwijs (VGS) is meegedacht en meegekeken bij het opstellen van deze analyse.

De volgende risico's zijn afgedekt met onder andere financiële maatregelen:

- Negatieve tariefontwikkelingen of door OCW opgelegde financiële taakstellingen, leidend tot vermindering van het OCW-budget; dit risico heeft RefSVO afgedekt met een bedrag van € 200.000,-
- Risico op personele vervanging, interim, etc.; dit risico is afgedekt met een bedrag van € 20.000,-
- Gemis aan professionaliteit en verantwoordelijkheidsbesef met als gevolg verstoorde werkverhoudingen; RefSVO heeft dit risico afgedekt met een bedrag van € 27.500,-

Voor het opvangen van een aantal andere risico's (bijvoorbeeld voor calamiteiten en onvoorziene zaken) heeft het samenwerkingsverband in 2022 een aantal kleine posten in de begroting opgenomen. De hoogste post behelst een bedrag van € 25.000,- en heeft betrekking op kortdurende arrangementen binnen het VSO-cluster 3. Op aanvraag kunnen de scholen hier gebruik van maken.

In 2020 heeft de minister aangegeven dat samenwerkingsverbanden het bovenmatige deel van het vermogen versneld doelmatig moeten inzetten. Hiertoe hebben de samenwerkingsverbanden een bestedingsplan ingediend.

De minister heeft geconstateerd dat de samenwerkingsverbanden er niet in zijn geslaagd om het beoogde tempo van afbouw van de reserves te realiseren. Daarom heeft hij aangekondigd om, op basis van jaarrekening 2022, een generieke korting toe te passen op de bekostiging van alle samenwerkingsverbanden. Samenwerkingsverbanden die wel een vermogen op of onder de signaleringswaarde hebben, worden gecompenseerd. Per saldo is er voor RefSVO dus geen financieel risico. Het enige risico bestaat eruit dat, als de compensatie niet gelijktijdig met de korting wordt toegepast, er mogelijk een tijdelijk liquiditeitsprobleem ontstaat. Wanneer dit aan de orde is zullen we met de scholen in overleg treden of we een deel van de betaling in het kader van het zorgbudget vo kunnen uitstellen.

De voortgang van het risicomanagement wordt minimaal een keer per jaar besproken met de Raad van Toezicht. Verder wordt bij het opstellen van de meerjarenbegroting en het jaarverslag kritisch gekeken naar de risico's en de beheersmaatregelen.

Ten slotte is er nog een risico dat met name de deelnemende schoolbesturen raakt. In het stelsel passend onderwijs is erin voorzien dat wanneer de verplichte afdrachten aan het vso het totale budget zware ondersteuning (inclusief verevening) te boven gaan, er door DUO een automatische korting op de lumpsum van de deelnemende schoolbesturen wordt toegepast. Ditzelfde geldt in de situatie dat de afdrachten voor lwoo en pro het totale budget lichte ondersteuning overschrijden. In onderstaand overzicht wordt dit risico in beeld gebracht. Wanneer de uitputtingspercentages stijgen en in de buurt van de 100% komen, is er sprake van een reëel risico.

Uitputting licht/zwaar	2023	2024	2025	2026
Afdracht lichte ondersteuning				
De maximale afdracht lwoo en pro bedraagt:	12.037.700	12.060.771	12.040.202	12.031.863
De werkelijke afdracht via DUO bedraagt:	21%	22%	22%	22%
Afdracht zware ondersteuning				
De maximale afdracht vso bedraagt:	16.379.140	16.182.301	16.154.702	16.143.514
De werkelijke afdracht via DUO en SWV bedraagt:	43%	43%	43%	43%

Door de keuze voor opting out is het uitputtingspercentage voor lichte ondersteuning slechts 22%. Het uitputtingspercentage zware ondersteuning is de komende jaren stabiel op een niveau van 43%. In beide gevallen is het risico van een korting nihil.

Het risicobeheersing systeem heeft als doel inzicht te geven in eventuele risico's en de wijze waarop deze worden afgedekt. In het jaar 2022 zijn genoemde risico's niet opgetreden. RefSVO heeft daarom geen voornemens om het komende jaar veranderingen door te voeren in het systeem.

Geconcludeerd kan worden dat RefSVO momenteel een financieel gezonde organisatie is. Gezien de in kaart gebrachte en afgedekte risico's en de actuele ontwikkelingen is het de verwachting dat dit ook voor de toekomst geldt.

Ten slotte

We mogen met dankbaarheid en blijdschap terugkijken en met vertrouwen vooruitzien. Niet in de eerste plaats omdat we vinden dat wij met de goede dingen bezig zijn, maar omdat we mogen weten dat we in alles afhankelijk zijn van onze God, de Schepper en Onderhouder van alles. Hij ziet en overziet alles. Niets loopt Hem uit de hand. Daarbij mogen we dagelijks het Evangelie van vrije genade doorgeven aan onze leerlingen. We mogen ze voorbereiden op een plaats in de maatschappij, maar proberen dat ook te doen op het leven na dit leven.